

Vilken avkastning har kognitiv förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden?

Spencer Bastani

Kristina Karlsson

Daniel Waldenström

Vilken avkastning har kognitiv förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden?^a

av

Spencer Bastani^b, Kristina Karlsson^c och Daniel Waldenström^d

2023-03-29

Sammanfattning

Vi studerar hur kognitiv förmåga mätt vid mönstringen belönas på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. Medan tidigare forskning främst har studerat arbetsinkomster, och funnit en viss korrelation med kognitiv förmåga, är huvudresultatet av vår analys att förmåga är starkare korrelerad med kapitalinkomster än arbetsinkomster. Sambandet är nästan tre gånger så starkt för kapitalinkomster och skillnaden kvarstår när hänsyn tas till utbildning, yrken, sparande, arv och föräldrabakgrund. Kognitiv förmåga är också positivt korrelerad med avkastningen på investeringar. Studiens resultat ger ny kunskap om varför ojämlikhet i kapitalinkomster är större än ojämlikhet i arbetsinkomster, och insikter om vilka faktorer som påverkar ekonomisk mobilitet.

---

^a Detta är en svensk sammanfattning av IFAU working paper 2023:8.

^b spencer.bastani@ifau.uu.se, IFAU

^c kristina.karlsson@nek.uu.se, Uppsala universitet

^d daniel.waldenstrom@ifn.se, Institutet för näringslivsforskning (IFN)

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Data och empirisk strategi.....	4
3	Huvudresultat.....	5
3.1	Den differentiella avkastningen av förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden.....	5
3.2	Olika typer av arbetsinkomster och kapitalinkomster	7
3.3	Deltagande på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden.....	8
3.4	Andra förmågor	9
4	Mekanismer	11
4.1	Utbildning, yrken, sparande och arv.....	11
4.2	Föräldrarnas inkomst och syskonjämförelser	12
4.3	Avkastningar på investeringar	13
5	Utvidgningar.....	14
5.1	Könsskillnader	14
5.2	Trender	15
5.3	Skatter.....	16
6	Slutord	17
7	Referenser.....	18

1 Inledning

En stor forskningslitteratur inom nationalekonomi har studerat hur människors kognitiva förmåga påverkar deras arbetsmarknadsutfall. Vår kunskap om hur förmåga påverkar utfall på *kapitalmarknaden* är dock mycket begränsad. I en värld där kapital spelar en allt viktigare roll för hushållens ekonomi, särskilt i toppen av inkomstfördelningen, är en fundamental fråga om avkastningen på förmåga är olika på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden.

I denna uppsats studerar vi samband mellan individuella kognitiva förmågor, mätta hos unga vuxna män i samband med mönstringen, och arbetsinkomster och kapitalinkomster flera decennier senare. Att mäta olika typer av arbetsinkomster och kapitalinkomster är viktigt i detta sammanhang, och vår analys studerar såväl arbetsinkomster och löner som ränteinkomster, utdelningar, kapitalvinster och avkastningar på investeringar.

Huvudresultatet är att individuell kognitiv förmåga spelar en betydligt större roll för kapitalinkomster än arbetsinkomster. Skillnaden framträder i olika modellspecifikationer och för olika inkomstmått. Estimatet i vår huvudanalys antyder att avkastningen på kognitiv förmåga på kapitalmarknaden är ungefär tre gånger så stor som på arbetsmarknaden. Sambanden är ännu starkare för deltagande på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden, det vill säga sannolikheten att ha en positiv arbetsinkomst eller kapitalinkomst.

Varför är kognitiv förmåga kopplad till en högre avkastning på kapitalmarknaden jämfört med arbetsmarknaden? En möjlig anledning är att människor med högre förmåga sparar mer, exempelvis för att de har en högre arbetsinkomst, mer förmögna föräldrar, eller för att de värderar framtiden högre. En annan möjlighet är att människor med högre förmåga får högre avkastning på sina investeringar, exempelvis för att de gör bättre investeringar eller har mer kunskap om vilka lönsamma investeringar som finns tillgängliga.

Analysen belyser mekanismerna som kan förklara varför de kognitiva förmågorna har olika avkastning på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. Vi finner varken att ett större sparande eller ärvt kapital kan förklara skillnaden i avkastning på kognitiv förmåga på arbets- respektive kapitalmarknaden. Däremot har kognitiv förmåga betydelse för investeringsavkastningar, vilket vi belyser med hjälp av data på aktieinnehav, bankkonton, och bostadsägande.

Utbildning förklarar ungefär hälften av sambandet mellan kognitiv förmåga och både arbetsinkomster och kapitalinkomster, medan yrkesval förklarar en större del av sambandet med arbetsinkomster. Med andra ord kan inte färdigheter som erhållits senare i livet förklara varför förmåga spelar en större roll på kapitalmarknaden jämfört med arbetsmarknaden. Föräldrarnas inkomster kan förklara en större del av sambandet på kapitalmarknaden än arbetsmarknaden, men

skillnaden i avkastning är fortfarande mer än dubbelt så stor efter justering för detta.

Vi utvidgar huvudanalysen på tre sätt. För det första analyserar vi könsskillnader genom att använda gymnasiebetyg i stället för kognitiv förmåga. Resultaten visar att även sådana betyg har märkbart olika avkastning på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden, och storleksmässigt är skillnaderna ungefär lika för män och kvinnor. Vi studerar också trender i avkastningen på kognitiv förmåga över en period på 25 år och visar att skillnaden i avkastning är stabil över tid. Dessutom studerar vi hur skattesystemet påverkar den differentiella avkastningen av kognitiv förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden.

2 Data och empirisk strategi

Vi använder svenska registerdata på individuella inkomster, skatter, utbildning, yrken, hushållsstatus och mått på förmåga från den svenska mönstringen. Den huvudsakliga studiepopulationen är svenska män födda 1951–1975 som deltog i mönstringen runt 18 års ålder. En fördel med vår studie är att vi mäter förmåga tidigt i vuxen ålder, det vill säga, innan utbildnings- och yrkesval. Svenska mönstringsdata har använts i en rad tidigare studier och har visat sig vara starkt korrelerade med ekonomiska utfall senare i livet (se exempelvis Lindqvist och Vestman 2011).

Kognitiv förmåga mäts i fyra olika deltester: (i) induktiv förmåga, (ii) ordkunskap, (iii) rumslig förmåga, och, (iv) teknisk förståelse. Utfallet av varje deltest mäts på en skala 1–9 och ett övergripande normalfördelat mått (1–9) på kognitiv förmåga skapas, vilket är det mått vi huvudsakligen använder i vår analys. I vissa del-analyser använder vi andra förmågor som också mäts i samband med mönstringen. Dessa inkluderar sociala (icke-kognitiva) förmågor som mäts av en psykolog, och längd (i centimeter).

Eftersom kvinnor förekommer i liten utsträckning i mönstringsdata, använder vi också gymnasiebetyg (genomsnittligt slutbetyg och betyg i matematik) i en av våra delanalyser.¹

Data på inkomster kommer huvudsakligen från skatteregister. Arbetsinkomster består av löner, egenföretagarinkomster, och beskattade transfereringar såsom sjukpenning och föräldrapenning, men exkluderar pensioner och arbetslöshetsersättning. Kapitalinkomster är summan av ränteinkomster, utdelningar,

---

¹ Genomsnittsbetyg finns tillgängligt för personer födda 1955–1975, och mattebetyg finns tillgängliga för personer födda 1967–1975. Alla betyg mäts på en skala från 1–5, och vi standardiserar dem innan vi inkluderar dem i vår analys. För män är korrelationen mellan kognitiv förmåga och betygsmåtten ungefär 0,45.

och realiserade kapitalvinster. Vi kompletterar denna data på två sätt. Dels använder vi löner från lönestrukturstatistiken, dels använder vi förmögenhetsregistret för att beräkna avkastningar på investeringar. Vi använder också en speciell databas där vi observerar arv för alla individer som rapporterade ett arv till Skatteverket mellan juli 2001 och december 2005.

Vår analysperiod är 2005–2007 eftersom vi under dessa år kan mäta förmögenhet (Sverige hade en förmögenhetsskatt under denna period). Tidsperioden, i kombination med de födelsekohorter vi studerar (1951–1975) innebär att individerna i vår studie är mellan 30 och 56 år gamla när vi mäter deras utfall på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden.

Vår empiriska strategi är att estimerar OLS-regressioner där vi studerar i vilken utsträckning logaritmerad arbetsinkomst eller kapitalinkomst kan förklaras av kognitiv förmåga. I huvudspecifikationen inkluderar vi också indikatorvariabler för år och födelsekohort. I mekanismanalysen lägger vi till ytterligare kontrollvariabler. Många individer saknar kapitalinkomster vilket betyder att dessa exkluderas när vi använder logaritmerade inkomster som beroende variabel. Vi tar hänsyn till detta genom att göra en separat analys av sannolikheten av att ha positiv arbetsinkomst eller kapitalinkomst.

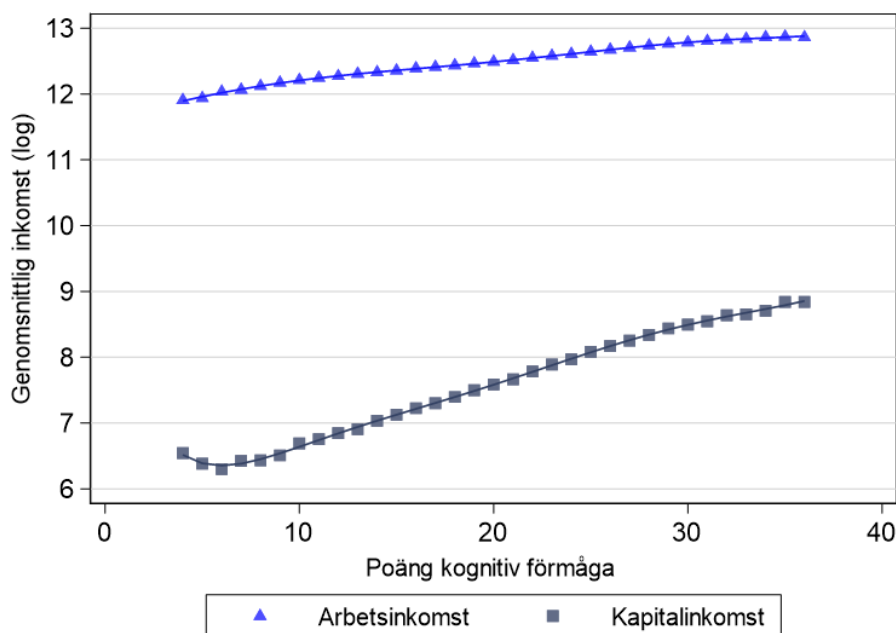
3 Huvudresultat

Vi inleder med att presentera hur kognitiv förmåga hänger samman med arbetsinkomster och kapitalinkomster. Efter detta analyserar vi hur resultaten förändras när vi använder olika former av arbetsinkomster och kapitalinkomster, samt alternativa mått på förmåga.

3.1 Den differentiella avkastningen av förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden

Vårt huvudresultat presenteras i Figur 1, som visar sambandet mellan individuell kognitiv förmåga och genomsnittlig logaritmerad arbetsinkomst och kapitalinkomst. Figuren visar att det finns ett positivt samband mellan kognitiv förmåga och både arbets- och kapitalinkomst. Sambandet mellan förmåga och kapitalinkomst har en brantare lutning jämfört med sambandet mellan kognitiv förmåga och arbetsinkomst vilket tyder på en skillnad i avkastning på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden.

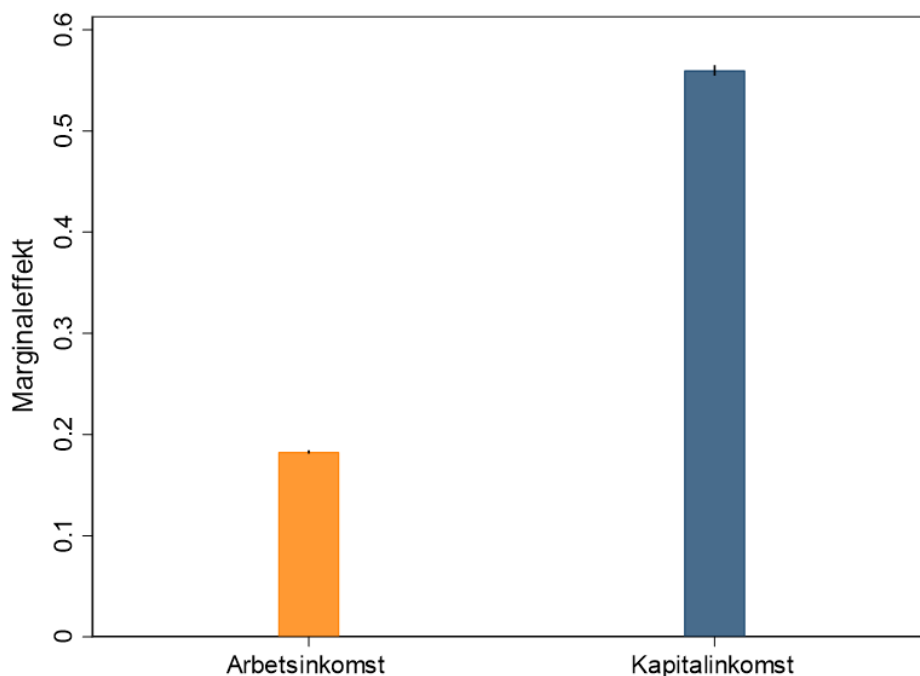
Figur 1 Sambandet mellan total poängsumma på de kognitiva testerna vid mönstringen och individens genomsnittliga logaritmerade arbetsinkomster och kapitalinkomster.

Vi kan bekräfta detta resultat i OLS-regressioner. Resultaten visas i Figur 2. Vi finner att kognitiv förmåga uppvisar ett mycket starkare samband med kapitalinkomster jämfört med arbetsinkomster. Den skattade regressionskoefficienten är 0,18 för arbetsinkomst och 0,56 för kapitalinkomst. Sambandet mellan kognitiv förmåga och kapitalinkomst är alltså tre gånger så stort som sambandet mellan kognitiv förmåga och arbetsinkomst. Detta betyder att en standardavvikelse högre kognitiv förmåga är associerad med 20 procent högre arbetsinkomst, men 60 procent högre kapitalinkomst. Resultatet är i princip oförändrat när vi enbart analyserar individer som har både arbetsinkomst och kapitalinkomst (i vår population har 92 procent en arbetsinkomst men endast 76 procent har en positiv kapitalinkomst). Vi kommer att titta närmare på sannolikheten att delta på dessa marknader nedan.

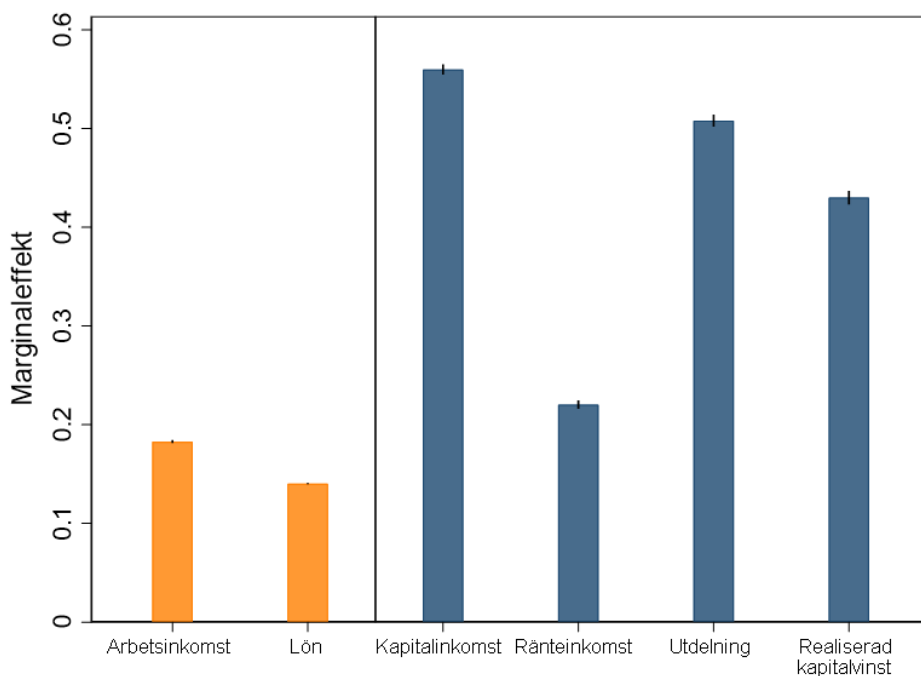
Figur 2 Den kognitiva förmågans betydelse på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden, marginaleffekter i OLS-regressioner. Standardfel indikerade med vertikala svarta streck.

3.2 Olika typer av arbetsinkomster och kapitalinkomster

I Figur 1 används ett mått på kapitalinkomst som är summan av ränteinkomster, utdelningar och kapitalvinster. I detta avsnitt studerar vi dessa tre delkomponenter separat. Vi kompletterar också måttet på arbetsinkomst med att studera löner. Figur 3 visar på en differentiell avkastning av förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden oavsett vilket typ av arbetsinkomst och kapitalinkomst som studeras. Det starkaste sambandet med kognitiv förmåga finner vi för utdelningar, och det näst starkaste sambandet finner vi för realiserade kapitalvinster. Ränteinkomster uppvisar svagast samband, men det är fortfarande statistiskt signifikant större än avkastningen på förmåga på arbetsmarknaden.

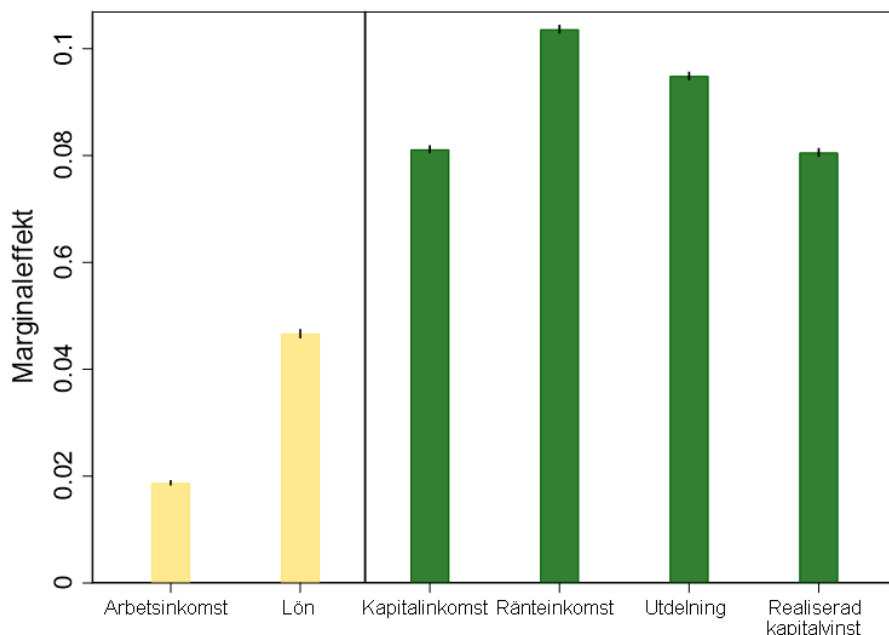
Figur 3 Den kognitiva förmågans betydelse för olika typer av arbetsinkomster och kapitalinkomster, marginaleffekter i OLS-regressioner. Standardfel indikerade med vertikala svarta streck.

3.3 Deltagande på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden

Vi övergår nu till att studera deltagande på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden, det vill säga sannolikheten att ha en positiv arbetsinkomst och kapitalinkomst. Figur 4 visar att även längs denna marginal har kognitiv förmåga betydligt större betydelse på kapitalmarknaden.

Figur 4 Marginal effekten av förmåga på sannolikheten att ha en positiv inkomst på arbetsmarknaden eller kapitalmarknaden. Estimat från OLS-regressioner med standardfel indikerade med vertikala svarta streck.

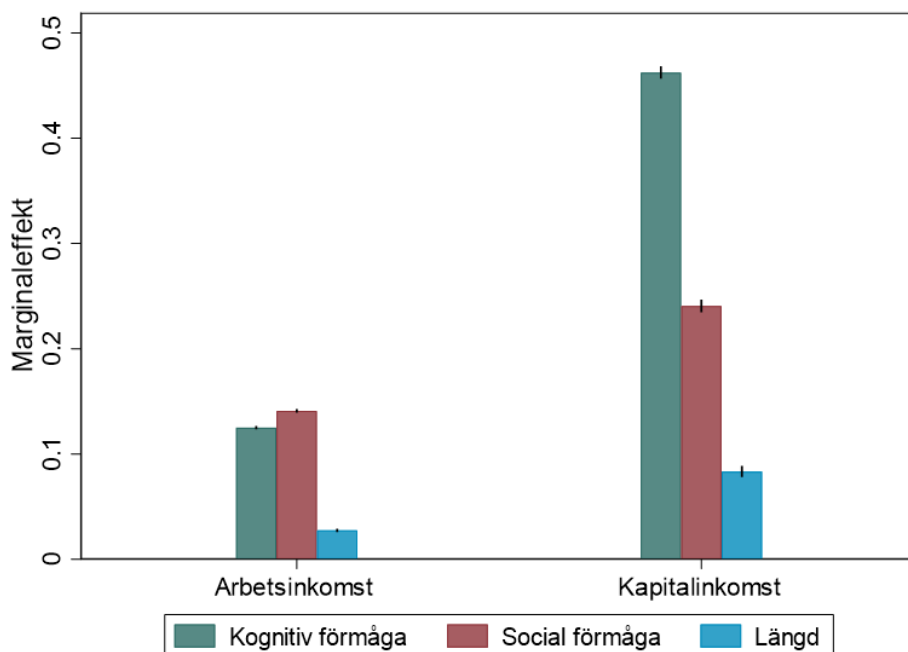
3.4 Andra förmågor

Kognitiv förmåga tycks ha betydelse för en individs avkastning på arbets- och kapitalmarknaden men det kan även finnas andra förmågor som spelar roll i dessa sammanhang. Vi har därför analyserat betydelsen av social förmåga och fysisk förmåga i form av längd. Dessa två mått har tidigare studerats i relation till arbetsinkomster, men inte i relation till kapitalinkomster.²

Figur 5 visar att samtliga tre mått på förmåga är mer betydelsefulla på kapitalmarknaden jämfört med arbetsmarknaden. Vi ser också att kognitiva och sociala förmågor är ungefär lika betydelsefulla för arbetsinkomster, men för kapitalinkomster är den relativa betydelsen av kognitiva förmågor märkbart större. Vad gäller längd är sambandet svagt både vad gäller arbetsinkomster och kapitalinkomster, men något starkare för kapitalinkomster.

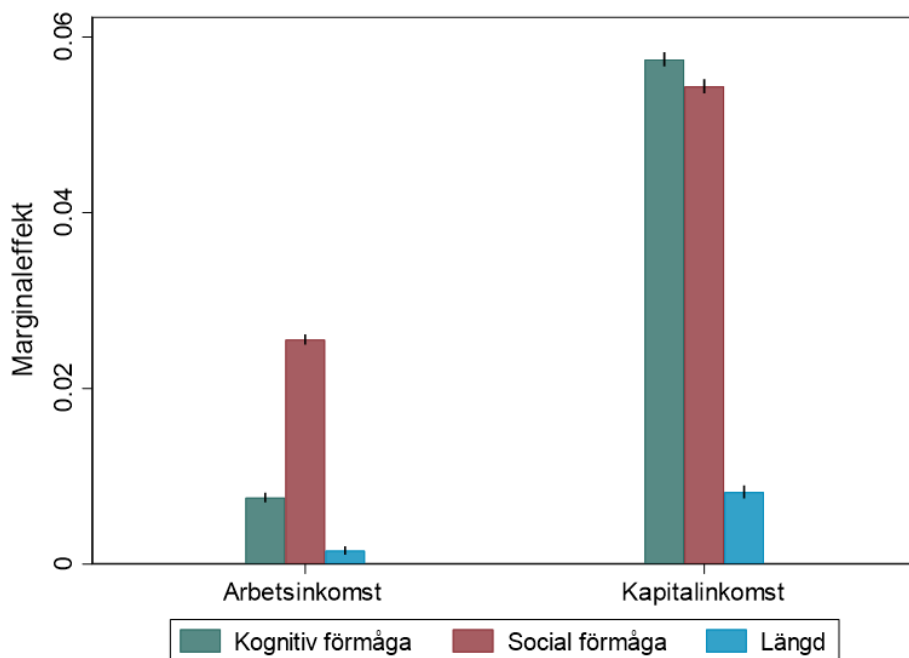
² Se, exempelvis, Lindqvist och Vestman (2011).

Figur 5 Den relativa betydelsen av kognitiv förmåga, social förmåga och längd. Estimat från OLS-regressioner med standardfel indikerade med vertikala svarta streck.

Figur 6 upprepar analysen i Figur 5 för deltagandet på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. Den visar att social förmåga är viktigare för sannolikheten att ha positiv arbetsinkomst (ett resultat som tidigare belysts av Lindqvist och Vestman 2011) men att kognitiva och sociala förmågor är ungefär lika viktiga för sannolikheten att ha en positiv kapitalinkomst.

Figur 6 Den relativa betydelsen av kognitiv förmåga, social förmåga och längd för sannolikheten att ha en positiv arbetsinkomst och kapitalinkomst. Estimat från OLS-regressioner med standardfel indikerade med vertikala svarta streck.

4 Mekanismer

Vi går nu vidare med att analysera mekanismerna bakom den differentiella avkastningen av förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. Vi börjar med att undersöka vilken roll utbildning, yrken, sparande och arv spelar i detta sammanhang (avsnitt 4.1). Därefter studerar vi betydelsen av familjebakgrund (avsnitt 4.2), och sambandet mellan kognitiv förmåga och avkastningar på investeringar (avsnitt 4.3).

4.1 Utbildning, yrken, sparande och arv

När vi tar hänsyn till utbildning, i form av både antal år av utbildning och utbildningsinriktning, reduceras sambanden mellan förmåga och såväl arbetsinkomst som kapitalinkomst till hälften. Koefficienten för arbetsinkomst faller från 0,18 till 0,08 och koefficienten för kapitalinkomst från 0,56 till 0,26. Utbildning är därmed en viktig kanal genom vilken förmåga påverkar såväl arbetsinkomster

som kapitalinkomster. När vi dessutom kontrollerar för 113 olika yrken reduceras koefficienten för arbetsinkomst ytterligare, från 0,08 till 0,03. Detta betyder att formell utbildning och yrkeserfarenhet förklarar ungefär 85 procent av sambandet mellan förmåga och arbetsinkomst. För kapitalinkomst är betydelsen av yrkeserfarenhet betydligt lägre, då sambandet reduceras från 0,26 till 0,17 när vi kontrollerar för yrke.

Ett skäl till att individer med högre förmåga har mer i kapitalinkomst kan vara att de sparar mer. För att utreda sparandets betydelse för sambandet mellan förmåga och kapitalinkomst kontrollerar vi för sparande genom att använda de tabeller för inkomst och konsumtion som sammanställs i enkäten Hushållens utgifter (HUT). Detta minskar koefficienten för kapitalinkomst från 0,56 till 0,45.

Ett annat möjligt skäl till att individer har högre kapitalinkomst är att de har fått arv. Baserat på den begränsade arvsdata vi har tillgänglig kan vi dock inte se att arv har någon betydelse för förhållandet mellan förmåga och kapitalinkomst.

4.2 Föräldrarnas inkomst och syskonjämförelser

Föräldrarnas ekonomiska position är av naturliga skäl associerad med både barnens förmågor och deras framgång på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. Föräldrar påverkar barnens förmågor genom genetiskt arv och uppväxtmiljön. De kan även ha direkt påverkan på barnens arbetsinkomster och kapitalinkomster som inte går via förmåga. På arbetsmarknaden kan exempelvis föräldrar med höga inkomster erbjuda sociala nätverk som kan bidra till höga löneinkomster. På kapitalmarknaden kan finansiellt framgångsrika föräldrar bidra med information om investeringsmöjligheter till sina barn.

Vi tar hänsyn till familjebakgrund på två sätt. Dels kontrollerar vi för föräldrarnas arbetsinkomst och kapitalinkomst i våra OLS-regressioner, dels jämför vi syskon (bröder) med varandra.

Att kontrollera för föräldrarnas totala arbetsinkomst har en liten effekt på avkastningen av förmåga på arbetsmarknaden (som faller med ungefär 6 procent), och i princip ingen effekt på motsvarande samband på kapitalmarknaden. När vi kontrollerar för föräldrarnas totala kapitalinkomst medför detta också en liten effekt på förmågekoefficienten på arbetsmarknaden (som faller med ungefär 3 procent), men en mer betydande effekt på motsvarande samband på kapitalmarknaden (som faller med runt 20 procent). När vi jämför syskon faller förmågekoefficienten för arbetsinkomst med runt 22 procent och på kapitalmarknaden med hela 42 procent.

Vi konstaterar därmed att föräldrarnas egenskaper spelar större roll för sambandet mellan förmåga och kapitalinkomst, i synnerhet föräldrarnas kapitalin-

komster verkar spela en viktig roll för barnens kapitalmarknadsutfall. Avkastningen på förmåga på kapitalmarknaden är dock fortfarande betydligt större än på arbetsmarknaden, även när vi tar hänsyn till familjens bakgrund.

4.3 Avkastningar på investeringar

Resultaten i avsnitt 4.1 visade att skillnader i sparande kan förklara bara ungefär en femtedel av sambandet mellan förmåga och kapitalinkomster. Detta antyder att kognitiv förmåga är förknippad med kapitalinkomster även för individer med liknande nivå på sparandet och därmed att det finns ett samband mellan förmåga och avkastningar på investeringar.³ Även det faktum att utbildning och yrken spelar en relativt stor roll för sambandet mellan förmåga och kapitalinkomst pekar i denna riktning.

Vi studerar nu explicit sambandet mellan kognitiv förmåga och avkastningar på investeringar genom att beräkna flödet (inkomsten) från olika tillgångar dividerat med värdet på tillgången. Vi fokuserar på avkastningar på bankkonton, investeringar i bostäder och investeringar på aktiemarknaden. Resultaten visar att en ökning av kognitiv förmåga med en standardavvikelse är associerad med en ökning av avkastningen på bankkonton med ungefär 7,6 procent, medan motsvarande ökning för investeringar på bostadsmarknaden och på börsen är mindre (ungefär 1 procent respektive 5,5 procent).

Hur mycket av sambandet mellan kognitiv förmåga och arbetsinkomster/kapitalinkomster kan förklaras av att individer med hög förmåga har högre avkastning på investeringar? När vi tar hänsyn till investeringsavkastning (av samtliga tre tillgångstyper) finner vi att detta har en liten effekt på förmågekoeficienten på arbetsmarknaden (som faller med ungefär 2,8 procent) samtidigt som förmågekoeficienten på kapitalmarknaden faller med nästan 20 procent. Slutsatsen är alltså att avkastningar på investeringar spelar viss roll för den differentiella avkastningen av förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. Här bör dock nämnas att det finns mätfel i våra avkastningsmått, vilket kan innebära att vi underskattar betydelsen av avkastningar på investeringar i denna analys.

---

³ Att avkastningar på investeringar kan skilja sig åt mellan individer har dokumenterats av bland annat Bach m.fl. (2020) och Fagereng m.fl. (2020). Vårt bidrag här är att analysera sambandet mellan dessa avkastningar och kognitiv förmåga.

5 Utvidgningar

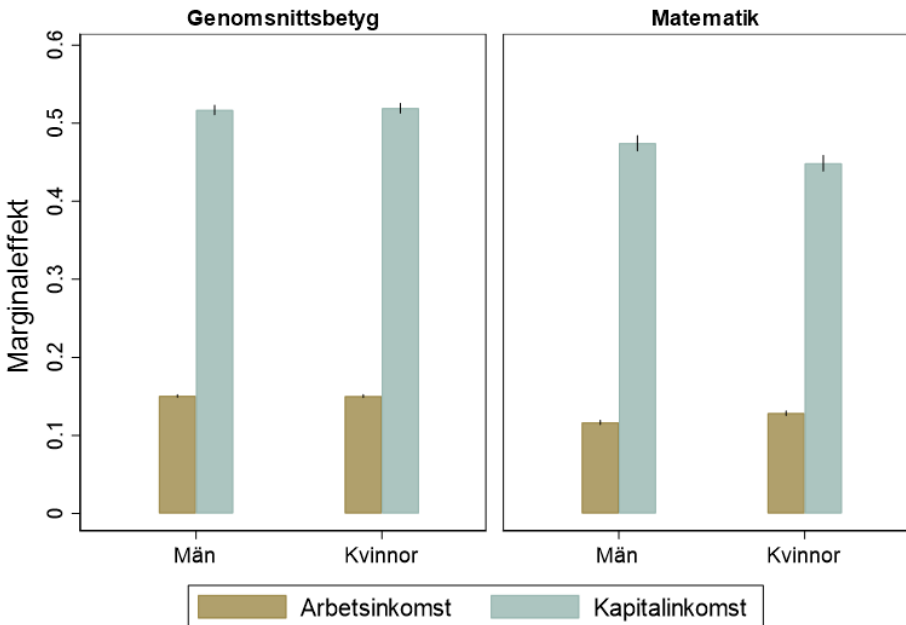
Vi presenterar tre utvidgningar av vår huvudanalys, där vi adresserar könsskillnader, trender över tid, och skillnader i sambandet mellan kognitiv förmåga och arbetsinkomst/kapitalinkomst före och efter skatt.

5.1 Könsskillnader

Vi analyserar könsskillnader genom att använda oss av gymnasiebetyg som ett substitut för mönstringstesterna (som huvudsakligen finns tillgängliga för män). Här bör nämnas att gymnasiebetyg inte är ett perfekt mått på förmåga eftersom de speglar andra faktorer såsom ansträngning i klassrummet och sociala aspekter av elevernas lärandemiljö.

Figur 7 visar att sambandet mellan gymnasiebetyg och arbetsinkomster/kapitalinkomster är liknande för män och kvinnor, och att betygen, likt de kognitiva testerna, har större förklaringskraft för kapitalinkomster jämfört med för arbetsinkomster. Det är intressant att storleken på sambanden för män är ungefär av samma magnitud som för vår huvudanalys som använde de kognitiva testerna.

Figur 7 Avkastningen på gymnasiebetyg på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden för män och kvinnor. Estimater från OLS-regressioner med standardfel indikerade med vertikala svarta streck.

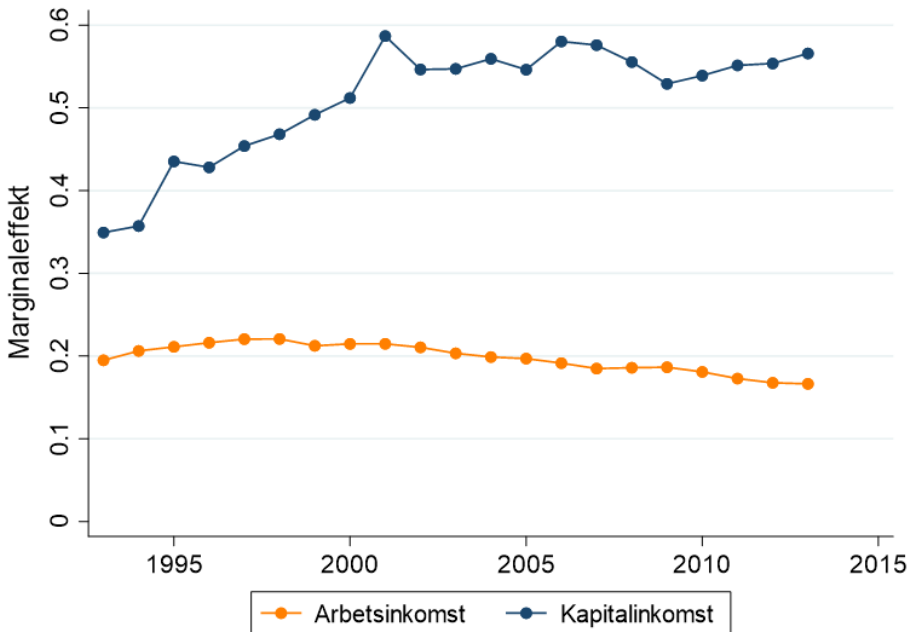

5.2 Trender

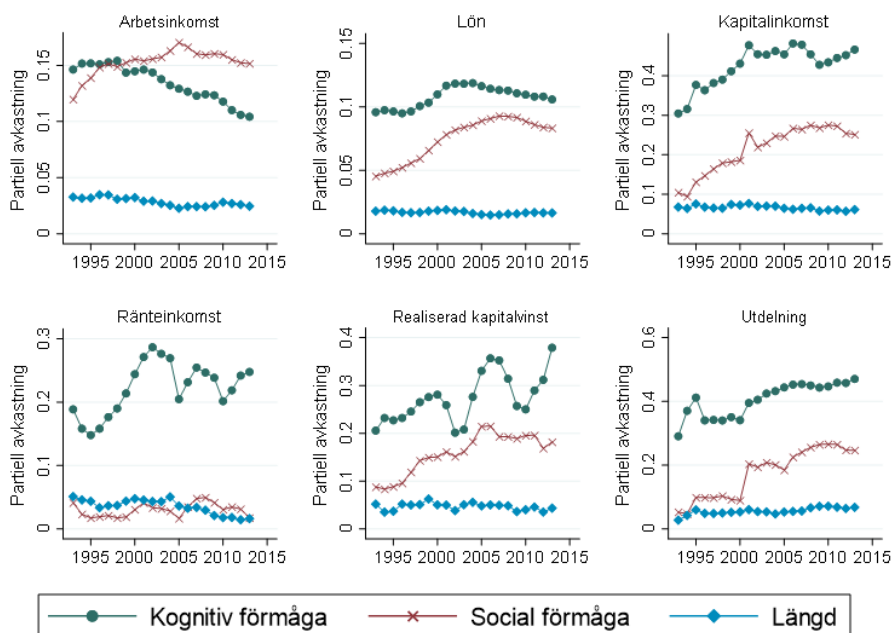
Våra resultat har hittills fokuserat på en given tidsperiod i mitten av 2000-talet. Hur stabila är resultaten över tid? För att undersöka detta studerar vi en 25-års-period, från början av 1990-talet till mitten av 2010-talet. För att kunna följa födelsekohorter som är i ungefär samma ålder under detta tidsspänn begränsar vi analysen till män mellan 38 och 42 år, och beräknar treårsmedelvärden av arbetsinkomster och kapitalinkomster.

Figur 8 visar trenderna i avkastning på kognitiv förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. Figuren visar en tydlig skillnad under hela analysperioden, med en antydning till att skillnaden har vuxit sig större under senare år. Detta visar att vårt huvudresultat inte är känsligt för den valda analysperioden.

Figur 8 Trender i avkastningen på kognitiv förmåga. Estimat från OLS-regressioner.

Figur 9 Trender i avkastningen på kognitiv förmåga, social förmåga och längd. Estimat från OLS-regressioner.

Figur 9 visar motsvarande trender även för social förmåga och längd. Den relativa betydelsen av social förmåga jämfört med kognitiv förmåga har ökat på arbetsmarknaden sedan år 2000. Detta resultat har dokumenterats i en tidigare IFAU-rapport (Edin m.fl. 2022). Det är intressant att vi inte finner något motsvarande mönster för kapitalmarknaden, där kognitiv förmåga har haft störst betydelse under hela den studerade 25-årsperioden.

5.3 Skatter

En intressant fråga är i vilken utsträckning skattesystemet utjämnar eller förstärker den differentiella avkastningen av kognitiv förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden. För att analysera detta använder vi uppgifter från Skatteverket 2005–2007. Vi finner att sambandet mellan förmåga och arbetsinkomst är svagare efter skatt jämfört med före skatt och att förhållandet mellan förmåga och kapitalinkomst är oförändrat av skattesystemet (se Bastani m.fl. 2023, Tabell 6 för detaljer). Ett skäl till detta är säkerligen att skatter på arbetsinkomst är progressiva samtidigt som kapitalskatterna är proportionella. Detta innebär att

skattesystemet förstärker snarare än förminskar den differentiella avkastningen av kognitiv förmåga på arbetsmarknaden och kapitalmarknaden.

6 Slutord

En stor forskningslitteratur har studerat förhållandet mellan individuell kognitiv förmåga och arbetsmarknadsutfall. Betydligt färre studier har berört avkastning på förmåga på kapitalmarknaden, och ingen har tidigare jämfört avkastningen på de två marknaderna.

Vi har funnit att kognitiv förmåga är en starkare förklaringsfaktor för individers kapitalinkomster jämfört med deras arbetsinkomster, och att detta resultat är detsamma för en rad olika utfall och i olika modellspecifikationer. Eftersom ojämlikheten i kapitalinkomst är större än den i arbetsinkomst, indikerar våra resultat att det är centralt att ta hänsyn till betydelsen av kognitiv förmåga för att förstå ojämlikheten i människors totala inkomster. Våra resultat är också relevanta för förståelsen av ekonomisk mobilitet eftersom de antyder att en analys av mobilitet bör ta hänsyn till både arbetsinkomster och kapitalinkomster.

Flera frågor för framtida forskning kvarstår. Till exempel finns det evidens för att teknisk utveckling och globalisering har ökat betydelsen av sociala förmågor relativt kognitiva förmågor bland löntagare. Det är dock okänt i vilken utsträckning detta har påverkat avkastningen på olika förmågor på kapitalmarknaden. Vidare har våra resultat betydelse för hur skatter på arbete och kapital ska utformas utifrån perspektivet att förmåga att betala skatt är grunden i de flesta moderna skattesystem. Vi hoppas återkomma till dessa frågor i framtida arbeten.

Referenser

- Bastani, S. K. Karlsson och D. Waldenström. (2022). "The Different Returns to Cognitive Ability in the Labor and Capital Markets". IFAU Working Paper 2023:8.
- Bach, L., Calvet, L. E., and Sodini, P. (2020). "Rich Pickings? Risk, Return, and Skill in Household Wealth." *American Economic Review*, 110(9):2703–47.
- Edin, P-A, P. Fredriksson, M. Nybom, och B. Öckert. (2022). "The Rising Return to Noncognitive Skill." *American Economic Journal: Applied Economics*, 14 (2): 78-100.
- Fagereng, A., Guiso, L., Malacrino, D., and Pistaferri, L. (2020). "Heterogeneity and Persistence in Returns to Wealth." *Econometrica*, 88(1):115–170.
- Lindqvist, E. och R. Vestman. (2011). "The Labor Market Returns to Cognitive and Noncognitive Ability: Evidence from the Swedish Enlistment". *American Economic Journal: Applied Economics*, 3(1):101–28.